

Eenzijdig of unilateraal gehoorverlies bij kinderen (UHL = Unilateral Hearing Loss)

Informatie voor patiënten

WAT IS EENZIJDIG OF UNILATERAAL GEHOORVERLIES?

Eenzijdig of unilateraal gehoorverlies is gehoorverlies aan één oor, het andere oor hoort normaal. Het gehoorverlies kan in principe elke gradatie aannemen van een licht tot een zwaar verlies. Hieronder vind je verschillende gradaties van gehoorverlies, met de bijhorende geluidsgrens (uitgedrukt in decibels) en voorbeelden van dagelijkse geluiden die in die categorie nog gehoord kunnen worden. Dit geeft een concreter beeld van wat een kind wel of niet meer hoort.

categorie	grenzen	voorbeelden dagelijks leven
normaal gehoor	0-20 dBHL	• bladergeritsel • wind door de bomen
licht gehoorverlies	21-40 dBHL	• gefluister
matig gehoorverlies	41-70 dBHL	• gesprek op 1 meter afstand • tv in de huiskamer • fluiten van vogels
zwaar gehoorverlies	71-90 dBHL	• auto en andere motorische voertuigen • stofzuiger • geblaf van een hond
functioneel doof	> 90 dBHL	• drillboor • sirene • geschreeuw

WELKE PROBLEMEN ERVAREN KINDEREN MET EENZIJDIG GEHOORVERLIES?

In verband met geluid

- Je kind kan problemen hebben met richting-horen, dat is het lokaliseren van geluiden. Concreet is het moeilijk om te weten vanwaar een geluid komt. Dat is een belangrijke vaardigheid wanneer je luistert naar een groep mensen. Het lokaliseren van een geluid helpt ons om ons te richten naar wie er op dat moment spreekt. Als je kind meer tijd nog heeft om te weten wie er aan het woord is, kan het daardoor een deel van de boodschap missen. Daarnaast is richting-horen erg belangrijk voor de veiligheid, bijvoorbeeld het horen van een fietsbel in het verkeer.

- Je kind kan het moeilijk hebben om spraak te verstaan in rumoerige situaties. Als de twee oren normaal horen, helpt dat om de invloed van achtergrondlawaai te verminderen en zo spraak beter te kunnen horen en verstaan.
- Het kan moeilijk zijn voor je kind om jou te verstaan wanneer je iets zegt vanuit een andere kamer of ruimte. Eenzijdig gehoorverlies vermindert het volume van het geluid dat wordt opgevangen. Vaak kan het kind de spraak nog wel horen vanop een afstand, maar begrijpt het niet altijd wat gezegd wordt.

In verband met taal en/of spraak

Kinderen met eenzijdig gehoorverlies ondervinden doorgaans geen moeilijkheden om te leren spreken. Toch gaat de spraak- en taalontwikkeling bij sommige kinderen trager door het gehoorverlies. Als je jezelf hier zorgen over maakt, kan je steeds contact opnemen met onze dienst.

Op school

Een kind met eenzijdig gehoorverlies heeft zeker niet altijd problemen op school, maar heeft het mogelijk wel lastiger op bepaalde vlakken. Als gevolg van een langere periode met gehoorverlies, bestaat de kans dat een kind minder kennis heeft opgepikt en daardoor een achterstand oploopt.

Op sociaal-emotioneel vlak is het voor een kind met gehoorverlies niet altijd gemakkelijk om zich goed te integreren in de groep, omdat groepsgesprekken moeilijker te volgen zijn. Weet dat er steeds aangepaste hulp kan ingeschakeld worden.

TIPS IN DE SCHOOLCONTEXT

Voor leerkrachten

- Probeer te vermijden dat de leerling in een grote, rumoerige ruimte zit met meerdere klassen samen. Dit zal te druk zijn.
- Geef de leerling een goede plek in de klas, waar die een auditief en visueel overzicht heeft. Bijvoorbeeld niet helemaal vooraan, omdat de leerling dan steeds omhoog moet kijken en slecht verstaat wat er in de rest van de klas gezegd wordt. Plaats de leerling eerder op de tweede rij. Let erop dat je zelf niet vlak naast de leerling zit in een kringgesprek: je gezicht is dan niet zichtbaar.
- Zorg ervoor dat er een rustige leerling naast de slechthorende leerling zit. Een drukke leerling kan voor afleiding zorgen, waardoor het verstaan van wat gezegd wordt nog moeilijker wordt.
- Voorzie visuele hulpmiddelen als extra ondersteuning (bv. geschreven materiaal of prenten).
- Hou er rekening mee dat de slechthorende leerling waarschijnlijk vaker zal omkijken om alles in de klas goed te kunnen volgen.
- Zorg ervoor dat de huiswerkopdrachten altijd op het bord staan. Aan het einde van het lesuur is het vaak rumoerig en zal de slechthorende leerling bij mondelinge opdrachten niet altijd goed verstaan wat er opgegeven wordt.
- Zorg voor een rustige klas. Herhaal de antwoorden die in de klas gegeven worden en de vragen die klasgenoten stellen. Vat af en toe samen wat er gezegd is en geef duidelijk aan wanneer je van onderwerp verandert.
- Let erop dat het kind niet met het normaal horende oor vlakbij een ruisbron zit (bv. airco, een draaiende computer ...).

- In het geval dat het kind een hoorapparaat of FM-systeem draagt, vraag dan aan de ouders hoe dit werkt. Voorzie ook extra batterijen in de klas.
- Geef aan de klas een les over geluid en horen, op maat van de leeftijd. Toon de klasgenoten hoe moeilijk het is om met één oor goed te horen wanneer veel kinderen tegelijkertijd aan het spreken zijn.

Inrichting van het klaslokaal

- Plaats geluiddempend materiaal op de vloer (vast tapijt) en aan het raam (gordijnen).
- Vervang zoemende lichten.
- Zet rubberen uiteinden op de stoelpoten.
- Zorg voor zachte zitplekken in de leeshoek.
- Laat computers en projectors niet aanstaan wanneer ze niet gebruikt worden.
- Hou ramen en deuren zoveel mogelijk gesloten.

Voor de ouders

- Zorg voor een goede communicatie met de school om de vooruitgang van je kind op te volgen. Als de leerkracht(en) of jullie als ouders zich zorgen maken over de vorderingen van je kind op school, kan dit verder onderzocht worden. Hiervoor kun je contact opnemen met het CLB van de school of met onze dienst.
- Informeer de leerkracht(en) van je kind over eenzijdig gehoorverlies, en vertel dat je kind moeilijkheden kan ondervinden met het lokaliseren van geluid (bv. wanneer het geroepen wordt op de speelplaats).
- Je kunt een beroep doen op een thuisbegeleidingsdienst voor kinderen met gehoorverlies. Die kan bijvoorbeeld ondersteuning bieden bij het spelenderwijs stimuleren van taal, onder meer door op een interactieve manier voor te lezen. Verder kan deze dienst allerlei praktische informatie geven over hulpmiddelen, bijvoorbeeld hoe je thuis het FM-systeem kunt gebruiken.

TIPS VOOR THUIS

- ✓ Help je kind om geluiden te lokaliseren als het dat moeilijk vindt: vanwaar komt het geluid?
- ✓ Maak je huis zo 'luistervriendelijk' mogelijk. Bijvoorbeeld: gordijnen hangen, zoemende lichten vervangen, luide apparaten voornamelijk gebruiken als je kind niet thuis is of slaapt.
- ✓ Zorg dat je kind niet met het normaal horende oor vlakbij een ruisbron zit (bv. vaatwasmachine, radio ...).
- ✓ Creëer een rustige luisteromgeving wanneer je kind televisie kijkt, huiswerk maakt of met andere kinderen speelt. Probeer achtergrondlawaai tot een minimum te beperken. Zet bijvoorbeeld de radio of televisie uit als je kind iets anders doet. In een aantal situaties blijft het moeilijk voor je kind om anderen te verstaan (bv. in een zwembad).
- ✓ Geef de nodige uitleg aan broer(s) en/of zus(sen) en geef hen ook tips. Vertel ook aan de naaste omgeving dat je kind niet (altijd) goed hoort. Dat kan misverstanden voorkomen op school, in de sportclub ...
- ✓ Als je kind een hoorapparaat of FM-systeem draagt, zorg er dan voor dat het optimaal werkt.

Tijdens het praten

- Bied je kind een goed spraak- en taalmodel aan.
- Spreek zo natuurlijk mogelijk: articuleer duidelijk, maar niet overdreven.
- Maak oogcontact wanneer je tegen je kind spreekt.
- Trek de aandacht van je kind vooraleer je iets wil zeggen. Probeer je kind niet te laten schrikken.
- Hou rekening met het normaal horend oor van je kind, bijvoorbeeld aan tafel of in de auto. Concreet zou een kind met gehoorverlies aan het rechteroor het best achter de passagierszetel zitten, zodat het normaal horende oor zich naar de andere mensen in de auto richt.
- Praat niet tegen je kind vanuit een andere kamer. Het kind zal je stem wel horen, maar begrijpt mogelijk niet wat je zegt. Hoe dichterbij je kind staat, hoe minder andere geluiden de ontvangst van wat je zegt kunnen verstoren.
- Zorg ervoor dat je mond en gezicht altijd goed zichtbaar zijn. Ook een goede lichtinval kan daarbij helpen.

WAT ZIJN MOGELIJKE HULPMIDDELEN VOOR KINDEREN MET EENZIJDIG GEHOORVERLIES?

Sommige kinderen met eenzijdig gehoorverlies hebben baat bij het gebruik van een hoorhulpmiddel. Onder andere de leeftijd van het kind en de ernst van het gehoorverlies zijn factoren die een rol spelen in de keuze voor een hoorapparaat. De audioloog kan helpen om een goede beslissing te maken.

Hoorapparaat

Een hoorapparaat is voornamelijk aanbevolen wanneer er nog nuttig 'restgehoor' is in het minder goed werkende oor. Het doel is dan om met behulp van het oor met gehoorverlies (door het restgehoor te optimaliseren) het horen te verbeteren. Dit kan ook helpen om het gehoor van je kind beter te balanceren. Bij kinderen met ernstig gehoorverlies of doofheid is een hoorapparaat echter niet aanbevolen.

De meeste jonge kinderen krijgen een achter-het-oortoestel. Vanaf de leeftijd van ongeveer twaalf jaar kan het kind in aanmerking komen voor een in-het-oortoestel. Die keuze zal afhangen van enkele factoren zoals de graad van het gehoorverlies en eventuele chronische externe en middenoorproblemen.

Soloapparatuur

Soloapparatuur kan een groot voordeel bieden voor kinderen met eenzijdig gehoorverlies. De spreker (bv. de leerkracht of ouder) draagt een kleine microfoon en het kind draagt een ontvanger, bijvoorbeeld in de vorm van een hoorapparaat. De spraak van de leerkracht of ouder wordt draadloos verzonden naar de ontvanger. Soloapparatuur zorgt ervoor dat de stem van de spreker door het kind kan gehoord worden op een niveau dat luider is dan dat van het achtergrondlawaai.

Soloapparatuur kan worden gebruikt in verschillende situaties, zoals op school, in de jeugdbeweging, in de auto .

BAHA

Een BAHA (*Bone Anchored Hearing Aid*) wordt chirurgisch geplaatst in het bot achter het oor. Dit hulpmiddel is aanbevolen voor mensen met een geleidingsverlies, dat is een probleem in het buiten- of middenoor, en recent ook voor mensen met een eenzijdig gehoorverlies. Over het effect van een BAHA bij kinderen met eenzijdig gehoorverlies is echter nog weinig bekend.

Cochleair implantaat (CI)

Vanaf 1 januari 2024 hebben kinderen en jongeren die doof zijn aan één kant ook recht op de terugbetaling van een cochleair implantaat wanneer een hoorapparaat niet meer voldoende is. Specifiek gaat het om een terugbetaling voor kinderen tot 4 jaar met een aangeboren eenzijdige doofheid en tot 18 jaar in het geval van een later verworven eenzijdige doofheid. Voor de implantatie van een tweede CI bij kinderen en jongeren met ernstige doofheid aan beide oren (minimumgrens 70 dB) wordt de leeftijd opgetrokken van 12 tot 18 jaar. Bij asymmetrisch gehoorverlies (minimumgrens 30 dB voor het ene oor, ernstig verlies aan het andere oor) wordt de leeftijd voor de terugbetaling opgetrokken tot 18 jaar.

Multidisciplinair universitair centrum voor logopedie en audiologie (MUCLA)

UZ Leuven campus Gasthuisberg
Herestraat 49
3000 Leuven

 016 33 23 34

 www.uzleuven.be/mucla